

Het waarheidsgehalte van de beide versies valt niet meer te achterhalen. Een informeel circuit is nu eenmaal per definitie een verborgen circuit. Het blijft echter merkwaardig dat Moll en Van Heijningen bijna gelijktijdig reageerden, en wel zeer kort na de dagtekening van de brief aan Schutte Hoyman (25 april). Hoe wisten zij dat de onderhandelingen met de *Boekzaal* waren afgebroken? En vanwaar het bericht in *De Nederlander*? Er valt veel voor te zeggen dat er na het antwoord van Schutte Hoyman van 2 maart door de Commissie tot spoedvorderende zaken inderdaad contact is gelegd met Moll, Van Heijningen en de in het *Verslag* genoemde Amsterdamse uitgever. Dit is waarschijnlijk Joh. van der Hey geweest, die ook later een rol zou spelen. Overigens moet gezegd worden dat de *Boekzaal* zijn positie had kunnen behouden indien Schutte Hoyman naast dit maandwerk ook een weekblad had willen uitgeven. De brieven van Moll en Van Heijningen werden op de vergadering van 6 mei behandeld.⁶³ Moll en Van Heijningen verzochten daarin de ASC hun blad te erkennen als officieel orgaan, en beiden ontvingen vervolgens het concept-akkoord dat eerder door de Erven Onder de Linden was afgewezen. Beiden antwoordden hierop dat ze zich in de regeling konden vinden.⁶⁴ Een vaste som voor het weduwenfonds was echter te bezwaarlijk. Van Heijningen stelde voor de helft van de zuivere opbrengst daarin te storten, of anders *f* 500. Moll stelde voor 80 cent van ieder te debiteren exemplaar te bestemmen voor het weduwenfonds. Met andere woorden: bij een afname van 1000 exemplaren per jaargang kwam er voor het weduwenfonds *f* 800 beschikbaar. Moll wees er bovendien op dat hij als predikant, en derhalve belanghebbende, op een zekere voorkeur meende te mogen rekenen. Het verzoek van Van Heijningen 'wordt aangedrongen door den vader, den predikant te Meppel'.⁶⁵ Deze heeft klaarblijkelijk zijn relaties in de ASC en in de synode aangewend ten gunste van zijn zoon.⁶⁶ De ASC besloot beide voorstellen aan de synode voor te leggen. Op 8 juli werden deze brieven, evenals een nagekomen brief van Van Heijnin-

63. *Geschreven handelingen ASC*, ARA II, archief NHK, Algemene synode, 399. Zie ook *Handelingen*, 1850, 156.

64. Moll d.d. 14 mei, geregistreerd sub nr 885, Van Heijningen d.d. 10 mei, geregistreerd sub no 882.

65. Geregistreerd sub no 884.

66. Ds H. van Heijningen was in 1843, 1847, 1849 en 1850 (buitengewone vergadering) lid van de synode. In 1849-1850 was hij secundus van de vice-president van de ASC. Zie over hem J.P. de Bie e.a. (red.), *BWPGN*, VI, 13. Zijn jongste zoon droeg de namen Petrus Arnoldus Cornelis, die niet in de familie Van Heijningen, wel in de familie Hugenholtz voorkwamen. Vgl. *Nederlands Patriciaat* 14 (1925.) 141-155 (Hugenholtz) en 17 (1928), 191-201 (Van Heijningen). Duidt dit op een intieme relatie tussen Hugenholtz en Van Heijningen?